

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

50. An reus criminis læsæ Maiestatis humanæ debeat gaudere
Ecclesiarum Immunitate? Er quid dicendum, si vxorem, filios, fratres
Regis, Consiliarios, Proreges, &c. qui offendit? Et quid, quando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

autem si illos ante commissum crimen receperit, & defendat, tradit Soula in *Bulla Cœna*, cap. 12. disp. 65. num. 3. & 4. Duardus lib. 2. concl. 11. q. 17. n. 6. Filiucius tom. 1. tract. 16. cap. 9. punct. 6. n. 243. Alterius de *Conf. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 6.* Suarez de *Censuris* disp. 21. sect. 2. n. 72. Reginaldus tom. 1. lib. 9. c. 20. n. 314. & ratio est, quia post crimen patratum prædictos receperit, & defendit ad ipsorum patrandum auxilium, consilium, vel fauorem non impendit, est enim hoc casu crimen iam perfectè commissum, nec in fieri perseverat, ergo huiusmodi receptatores & defensores ex vi huius Canonis non excommunicantur. Probatur consequentia, quia postquam Summus Pontifex quas prohibet actiones numeravit, addit, *præstantes in eis auxilium*, &c. quæ verba non obscure ostendunt in prædictis actionibus præstandum esse auxilium, atque ad id illud debere antecedere: qui autem post actiones iam factas receperit, non in illis, sed in re alia hoc loco non prohibita fauent, ad vitandum scilicet amicorum supplicium; quod autem receptatores approbantes sic factum, non excommunicentur, ex disp. præced. patet. Cùm enim illorum nomine crimen commissum non sit, non dicitur raturum habere in ordine ad excommunicationem incurendam.

2. Sed difficultas est, an dicti receptatores, vt supra, incidant in censuram latam in *c. felicis, de penis* in 6. videtur etiam sub distinctione supradicta respondere Barbosa in *Collect. Doct. tom. 3. lib. 5. tit. 9. c. 5. num. 14.* qui citat Soulam *vbi supra*. nam Soula negat quidem supradictos reos incurere excommunicationem Bullæ Cœnæ recipientes post delictum commissum interfectorem Cardinalis, sed docet incurere in excommunicationem latam in *c. felicis*. & ita etiam docet Bonacina in *Bulla Cœna*, disp. 1. q. 12. p. 3. n. 12.

3. Verùm an in tali casu receptatores interficientium Cardinales gaudeant immunitate Ecclesiarum, distinguit Peregrinus de *immun. cap. 11. n. 4.* nam vel receptio redundat in fauorem delicti commissi contra Cardinalem, vt quia receptatio est facta, ne à satellitibus comprehendatur, vel ne à iudice puniatur, & in hoc casu non excusatur à pœna, nec immunitas Ecclesiastica ei suffragatur: vel receptatio non redundat in fauorem delicti, sed tantum hospitij gratia facta est, & in hoc casu mitiori pœna puniri debet, & immunitatem Ecclesiasticam non amitteret, cui adde Megalium in 3. p. lib. 3. c. 9. q. 1. n. 3.

4. Sed hanc sententiam tunc probabilem esse putat Duardus in *Bulla Cœna*, lib. 2. can. 11. q. 11. n. 7. quando aliquis Cardinalis, vel ex dictis Prælati turpiter inueniretur (quod absit) eo modo, quo ex amplificat Vgolinus loco citato; secus autem si solus cum sola in loco suspecto comprehendatur, nam licet excusaretur ab excommunicatione, qui Clericum sic inuentum incontinenti percuteret, iuxta sententiam Naur. quam communè esse testatur ipse in *Manuali cap. 27. n. 84.* & Suarez de *conf. disp. 22. sect. 1. sub. n. 37.* id tamen satis non videtur in percutiente aliquem ex enumeratis in hoc Canone, quoniam propter dignitatem personæ, & munus quo fungitur, non redditur adeò suspectus, sicut simplex Clericus, maxime si de huiusmodi genere criminis non sit aliàs diffamatus.

5. Verùm, his non obstantibus, ego teneo absolute contrariam sententiam, nempe supradictos occidentes, vel percutientes Cardinales incurere censuram Bullæ Cœnæ, & ita docet Alterius de *conf. tom. 1. lib. 5. disp. 12. c. 5. dub. 3.* & Bonacina de *conf. disp. 1. q. 22. punct. 3. n. 5.* & ratio est, tum quia hic Canon absolute excommunicat offendentes Cardinales, & alios Prælatos hic expressos absque exceptione causarum in *cap. si verò 1. & 2. de sent. excomm.* contenta-

rum; ergo frustra nos excipimus huiusmodi causas: verba enim generaliter prolata, generaliter intelligenda sunt iuxta propriam verborum significationem, etiam in materia pœnali, & odiosa. *de pretio, ff. de public. in rem actio. & cop. solita in fine, de maior. & obed. tum quia percutientes Clericum turpiter inuentum cum filia ligentur excommunicatione Canonis si quis suadente diabolo 17. q. 4.* nisi exciperetur in *c. si verò 1. & 2. de sent. excomm.* ergo etiam excommunicatione Bullæ ligatur percutiens Episcopum in huiusmodi crimine inuentum, cùm is nullibi exceptus reperitur, & exceptio in vno casu non sit ad alium trahenda. Vnde ex his contra Peregrinum non audeo dicere supradictum reum gaudere immunitate Ecclesiastica; * sed in casu occurrente puto contentendum esse ab Episcopo Summo Pontificem.

* Sup. hoc in fra in Ref. 54. §. VI. post medium.

RESOL. L.

An Reus criminis læsæ Maiestatis humana debeat gaudere Ecclesiarum Immunitate?

Et quid dicendum, si uxorem, filios, fratres Regis, Consiliarios, Proreges, &c. quis offendit?

Et quid, quando coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula, seditiones, & similia, &c. non essent facta circa personam Principis, licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem?

Et an sciens, & non reuelans crimen læsæ Maiestatis in ipsam personam Principis gaudeat Immunitate? Ex part. 6. tract. 1. Ref. 18.

§. 1. **N**egatiuè respondet Sarpus c. 5. fol. 51. vbi sic ^{Sup. hoc in fra in Ref. 52. & 53.} Nasserit. At præter hæc delicta, quæ priuatos respiciunt, perduellionis etiam rei à sacro loco defendi non possunt. Quod Doctores omnes vnanimis non sentire demiror: multi certè iidemque summi Iurisperiti probant, qui optima sanè de causa discernunt, maximam fore iniquitatem, si quod ter errata leuiora puniri possint, liceret reos ab Ecclesiis extrahere: ob maiora verò, imò si mentis acies intendatur, omnium maxima, dum Respublica læditur, & regimen optimum peruertitur, non liceret. Sic ait Sarpus.

2. Verùm hæc quæstio potest tractari dupliciter, vel in terminis iuris communis, vel in terminis constitutionis Gregorianæ. Et in vtroque casu existimo reum læsæ Maiestatis humanæ modo infra explicando, gaudere Ecclesiarum immunitate. Et ita de iure communi tenet Ioannes Gottierez in *pract. quest. lib. 4. n. 3. in fine n. 9.* & 17. vbi reprobat Bossum, & Clarum adductos à Sarpo. Idem tenet Villagut. de *extens. leg. cap. fin. num. 5.* Et post illos Castrus Palaus tom. 2. tract. 11. disp. vnic. pun. 10. num. 42. Et ratio est, quia in *can. inter alia, de immun. Eccles.* conceditur immunitas omnibus delinquentibus, quantumcumque graua crimina perpetraverint: nisi in aliquibus casibus ibi exceptis; ergo de iure communi crimen læsæ Maiestatis debet gaudere immunitate, quia non excipitur in dicto textu.

3. Sed cessat hæc difficultas post constitutionem Gregorianam, cùm in illa excludantur tantum ab immunitate Rei læsæ Maiestatis in personam ipsiusmet Principis: secus autem dicendum est, quando, coniuratio, conspiratio, machinatio, conuenticula seditiones, vel similia non essent facta circa personam Principis; licet talia crimina reducerentur ad læsam Maiestatem. Et idè statuas, vel Principis imagnes offendens, qui se regem facit, cùm non sit; qui offendit eum, qui à Principe saluum habet conductum, qui rebellionem committit contra suum Principem.

Sup. hoc in Resolutionibus not. præterita.

* Sup. hoc in tom. 5. tit. 2. Ref. 16. 17. & 18. & in aliis earum annotationum pro hac quæst.

Sup. hoc in Ref. 46. cursum prope finem & infra in Ref. 14. & 108. in fine.

Principem, contra statum, seu Prouinciam: qui occidit filios, uxorem & fratres Principis item suos Proreges, Confiliarios, Oratores, & alia similia faciens, dicitur utique crimina laesae Maiestatis committere, sed quia non sunt commissa in personam ipsius Principis, gaudebit utique Ecclesiae immunitate; & omnes scribentes post Bullam Gregorianam tenent, & praecipue inter illos Alexander Peregrinus de immunit. cap. 9. per totum; & Bonacina tom. 2. disp. 3. quast. 7. punct. 6. §. 6. num. 3. nouissime Doctus Franciscus Syluius in resolutionibus variis, verb. immunitas, fol. 108. Nec desinat hic pro curiosis adnotare, quod apud Lacedaemonios Pausanias criminis laesae Maiestatis accusatus totum ad Asylum Palladis Chalcicae perfugium expertus est & impunitus euasit.

Ad rationem vero, quam pro sua sententia adducit Sarpus, nempe si pro minoribus criminibus rei extrahantur ab Ecclesia, quando magis extrahendi erunt pro perduellionis crimine tam praediciali communi bono & Republicae. Respondet, in materia immunitatis, de qua loquimur, ex identitate vel maiori rationis nullum casum excipiendum esse praeter exceptos in iure.

Notandum est hic obiter docere Bonacinae tom. 2. disp. 3. quast. 7. punct. 7. n. 11. Scientem, & non reuelantem crimen laesae Maiestatis in ipsam personam Principis gaudere immunitate; cum dictio, In, apposta in Bulla Gregoriana importet adionem positiuam, non vero negatiuam, licet contrarium asserat Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 7. num. 52. & Farinacius de immunitate, cap. 14. num. 186. Sed sententia Bonacinae, mihi magis placet, quam etiam uocet Peregrinus de immunitate, cap. 10. num. 11. & Ghilius in summa, verb. crimen laesae Maiestatis, numer. 1. littera C.

Sup. hoc supra in Ref. 48. §. VI.

RESOL. LI.

An committentes crimen laesae Maiestatis in personam Principis Superiorem recognoscentis gaudeant hac Immunitate? Ex part. i. tract. i. Ref. 6.

Sup. hoc supra in Ref. 48. cursum prope finem, & in Ref. 50. §. Sed cellae ad medium. & supra in Ref. 14. & 108. in fine.

Non gaudere respondet Gambacurta lib. 5. cap. 44. & ponit exemplum in Principibus nostrae Siciliae, ut Princeps Buterae, Petrapertiae, Castri veterani: & hoc extendit etiam ad Duces, Marchiones, Comites, Viccomites, & Barones uassallosum; & ita ex parte docet Megala in 3. part. lib. 4. cap. 2. §. 1. num. 22.

Sed tu contrarium tene cum Barbos, in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 6. num. 10. Peregrino in tract. de immunit. Eccles. cap. 9. n. 8. & nouissime cum Farinac. de immunit. cap. 13. num. 187. & Italia de immunit. lib. 1. cap. 6. §. 7. n. 29. & seq. & num. 36. ver. hoc autem. Et ratio est: quia dato, quod crimen laesae Maiestatis committerent, illos offendendo, gauderent tamen Ecclesiae immunitate; quia praesens Bulla Gregoriana intelligitur de offendentibus personam supremi Principis, cum uersetur in materia odiosa, & poenali, ita nomen Principis in Bulla accipiendum est.

RESOL. LII.

An rebellis, vel qui offendit Statuas, vel imagines Principi dicatur, gaudeat Immunitate? Et an euentes falsam monetam; offendentes eum qui habet saluum conductum; & tractantes de faciendis Rege, ipso uiuente, expoliantes nuncios Regis, vel alicuius Principis, ut arcana Regis sciant; & similia perpe-

trantes gaudeant Immunitate? Et quid dicendum, si alicuius, crimen laesae Maiestatis committeret in personam Principis, si non est ei subditus ratione originis, aut domicilij? Et an qui sciunt machinationem contra personam Principis, & non reuelant gaudeant Ecclesiarum Immunitate? Ex part. i. tract. i. Refol. 7.

§. I. Vbi supra lib. 5. c. 44. Gambacurta negat, & Villadiego in Polit. c. 3. n. 207. quia reus Maiestatis videtur: sed licet talis crimen laesae Maiestatis committat, attamen immunitate Ecclesiae gaudebit: quia tale crimen non est in personam Principis, ut Constitutio Gregoriana requirit, & ita docet Peregr. de immunit. cap. 10. n. 8.

Supra in Ref. praeterita.

Vnde notandum est hic, quod licet multis modis committatur crimen laesae Maiestatis, hodie tamen per dictam Constitut. Gregor. XIV. statutum est, reum criminis laesae Maiestatis tunc non gaudere immunitate Ecclesiae, si in personam Principis aliquid machinatus fuerit; ergo secus, si non in personam Principis: & idem Peregrin. ubi supra, n. 9. probat, gaudere hac immunitate Ecclesiae offendentes, ut diximus, statuas vel imagines Principum;

Sup. his seqq. supra in Ref. 50. & pro parte in Ref. 53. & 55.

videntes falsam monetam; offendentes eum qui habet saluum conductum; tractantes de faciendis Rege, ipso uiuente; expoliantes nuncios Regis, vel alterius Principis, ut arcana Regni sciant; & similia perpetuantes: nam, licet hic omnes in his delictis committant crimen laesae Maiestatis: non tamen personam Principis offendunt. Et ita asserit Farinac. de immunit. c. 13. n. 190. cum Peregrin. n. 13. & Rebel. Delinquentes ergo contra statuum Principis, licet crimen laesae Maiestatis committant, gaudebunt tamen hac immunitate: nam per rebellionem licet resistant, & non obediunt suo Principi; non tamen offendunt personam Principis.

Notandum est etiam cum Megala in 3. part. lib. 4. c. 2. §. 1. n. 23. Ambrosino de immunitate, c. 9. n. 6. Farinac. ubi supra num. 191. quod si aliquis crimen laesae Maiestatis committeret in personam Principis, si non est ei subditus ratione originis, seu domicilij, hanc immunitatem non amitteret: quia talis non dicitur committere crimen laesae Maiestatis, & est communis opinio, teste Rol. lib. 1. cons. 4. num. 5.

An vero, qui sciunt machinationem contra personam Principis, & non reuelant, gaudeant immunitate Ecclesiarum; negativè respondet Farinac. de immunit. cap. 13. num. 186. Sed contrariam sententiam docet Peregrin. tract. de immunit. cap. 10. num. 11. quia, licet tale crimen puniri debeat poena mortis; tamen immunitatem Ecclesiae non amittit, quia crimen est omissionis, & non commissio contra personam Principis; & in hac Constitutione Summus Pontifex punit delinquentes in committendo, & non in omit-tendo, contra personam Principis: nam illa dictio, in, posita in Bulla, denotat, contra, & per consequens actionem, & non omissionem.

RESOL. LIII.

An gaudeat Immunitate Ecclesia coniurans seu machinans, ut tradat inimicis Regnum, Ciuitatem, &c? Ex part. 4. tract. i. Ref. 183.

Negatiuè respondet Gambacurta de immunit. lib. 1. cap. 44. dub. 5. quia talis est reus criminis laesae maiestatis; ergo non debet gaudere immunitate.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & supra in Ref. 50. §. 3.

Sed ego contrariam sententiam teneo cum Peregrino